

บทที่ 9



ปัญหาการส่งเสริมการเกษตร
และแนวทางการแก้ไข

หลักการและเหตุผล

๑. ภาคเกษตรส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางอาหารและประเทศไทยเป็นประเทศส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารที่สำคัญของโลก
๒. ผลผลิตทางการเกษตรส่วนใหญ่ราคาตกต่ำขณะที่ต้นทุนการผลิตมีราคาสูง
๓. เกษตรกรขาดอำนาจและวิสัยในการต่อรองราคาปัจจัยการผลิต ซึ่งมักถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง
๔. การแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างของภาคเกษตร ทั้งดินเสื่อมส่งผลต่อผลผลิตต่อไร่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ควรจะเป็น อีกทั้งความไม่แน่นอนของดิน ฟ้า อากาศ ภัยพิบัติธรรมชาติ การระบาดของศัตรูพืช
๕. การช่วยเหลือเกษตรกรมักกลายเป็นนโยบายประชานิยม และเป็นนโยบายหาเสียง
๖. เกษตรกรมีหนี้สินครัวเรือนสูง ขาดความแน่นอนในอาชีพ ขาดความก้าวหน้าและมีคุณภาพชีวิตที่ด้อยโอกาสกว่ากลุ่มอาชีพอื่น
๗. การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตรต้องมีความจริงจังและต่อเนื่อง รวมถึงการจัดทำแผนปฏิรูปและกำหนดทิศทางการยุทธศาสตร์ของการพัฒนาเกษตรกรและภาคเกษตรซึ่งจะต้องมีการกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ

กรอบแนวคิดรวบยอด (Conceptual)

๑. ปัญหาเสถียรภาพด้านราคา เกี่ยวข้องกับการจัดการอุปทานส่วนเกิน และการฟุ้งฟิงตลาดส่งออกสูง ส่งผลต่อความไม่แน่นอนของราคา

๖. ปัญหาความยากจนและหนี้สินครัวเรือนสูง เป็นปัญหาทางโครงสร้างจากปัจจัยทั้งด้านเกษตรกรส่วนใหญ่ เป็นรายย่อย การขาดแคลนแรงงาน ปัญหาที่ดินเสื่อมโทรม ขาดการเชื่อมโยงในลักษณะคลัสเตอร์ และสถาบันเกษตรกรขาดความเข้มแข็ง

๕. ปัญหาการจัดการความสมดุลในภาคเกษตร เกี่ยวข้องกับผลผลิตออกมาในช่วงเวลาเดียวกัน ทำให้มีอุปทานส่วนเกิน ขณะที่ความต้องการสินค้าเกษตรมีความยืดหยุ่นต่ำ มีความต้องการเกือบคงที่ รวมทั้งปัญหาความต่างกันระหว่างราคารับซื้อจากเกษตรกรกับราคาขายปลีกให้กับผู้บริโภค

๒. การแก้ปัญหาต้นทุนการผลิตสูง จากการขาดหรือใช้เมล็ดพันธุ์ที่ไม่เหมาะสมกับพื้นที่ และการถูกเอารัดเอาเปรียบด้านราคาปัจจัยการผลิต

ศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน และประเด็นปัญหาที่ต้องปฏิรูปการเกษตรของประเทศ

๓. ปฏิรูปขีดความสามารถแข่งขันโครงสร้างของภาคเกษตรซึ่งมีความอ่อนแอ ขาดขีดความสามารถในการแข่งขันในเชิงราคา และปัญหาการจัดการความสมดุลสมดุลในการเกษตร

๔. การปฏิรูปเพื่อแก้ปัญหาผลผลิตต่อไร่น้อย จากการขาดระบบชลประทานและปัญหาดินเสื่อมโทรม การใช้พันธุ์พืชและปุ๋ยที่ไม่เหมาะสมกับพื้นที่

ตารางเปรียบเทียบสัดส่วนปริมาณส่งออกของพืชเกษตรหลัก

ผลิตผล	พื้นที่ (ล้านไร่)	จำนวน เกษตรกร (ครัวเรือน)	ผลผลิต ต่อไร่/ปี (YIELD)	ผลผลิตล้าน ตัน	ใช้ในประเทศ (ล้านตัน)	ส่งออก (ล้านตัน)	มูลค่าส่งออกปี ๒๕๕๗ (ล้านบาท)	สัดส่วน ปริมาณการ ส่งออก	ส่งออก อันดับของ โลก
๑ ข้าว	๓๗.๕๔๔	๓.๖-๔.๐	นาปี ๔๙๔.๕ กก.	นาปี (ข้าวเปลือก) ๓๖.๖๕	(ข้าวสาร) ๑๓.๓๒	(ข้าวสาร) ๑๐.๙๖	๑๗๔,๘๕๔.๗	๔๕.๑๔ %	๑
๒. อ้อย	๑๐.๐๗	๐.๓๐๙	๑๐.๒๙ ตัน (๑๐-๑๒ CCS)	(น้ำตาลทราย) ๑๑.๒๘	(น้ำตาลทราย) ๒.๕	(น้ำตาลทราย) ๘.๗๘	(น้ำตาลทราย) ๕,๓๖๒.๘	๗๗.๘๓ %	๒
๓. ยางพารา	๒๐.๐	๑.๕-๑.๖	๒๖๐- ๒๘๙ กก.	๔.๔๓	๐.๖๖๕	๓.๗๖๕	๑๙๓,๗๕๔.๘	๘๔.๙๘ %	๑
๔.มัน สำปะหลัง	๘.๕	๐.๔๘๐	๓.๕-๓.๘ ตัน	(หัวมัน) ๓๑.๒๔๐ มันแปรรูป ๑๐.๓	๓.๕ ตัน (๓๙% เป็นแป้งมัน)	๖.๘ ล้านตัน (๖๑% เป็นแป้ง มัน)	๑๑๔,๖๔๔.๙	๖๖.๐ %	๑
๕.ปาล์ม น้ำมัน	๔.๑๕-๔.๔	๑.๒๘	๒.๗-๓.๐ ตัน	๒.๐๓๙- ๒.๑๐	๑.๗๘๔ (๔๖.๔๖% ผลิต พลังงาน)	๐.๓๑๖	๒๘๒.๒๓	๑๕.๐๔ %	๔

ปัจจัยซึ่งส่งผลต่อต้นทุนการผลิตที่สูงของเกษตรกรไทย

- ๑) การขาดอำนาจในการต่อรอง ขาดการรวมกลุ่ม องค์กรเกษตรกรขาดความเข้มแข็ง
- ๒) เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้การจ้างงาน เป็นปัญหาจากแรงงานเกษตรสูงอายุและการขาดแคลนแรงงาน
- ๓) ปัญหาการเข้าถึงระบบชลประทาน พื้นที่เกษตรส่วนใหญ่กว่าร้อยละ ๗๐ ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งน้ำส่งผลต่อผลผลิตต่อไร่ต่ำ
- ๔) เกษตรไทยใช้ปุ๋ยเคมีจำนวนมาก ขาดการดูแลดิน ทำให้ดินเสื่อมโทรมและปัญหาการปนเปื้อนในอาหาร
- ๕) ค่าจ้างแรงงานสูง ทั้งแรงงานพื้นบ้านและแรงงานต่างด้าวต้องจ้างในอัตราที่สูงกว่าแรงงานในภาคอุตสาหกรรม
- ๖) ดอกเบี้ยของสถาบันการเงินสูง ดอกเบี้ยของ ธกส.ลูกค้าชั้นดีดอกเบี้ยร้อยละ ๗ หากเป็นเกษตรกรรายใหม่หรือรายย่อยดอกเบี้ยร้อยละ ๙.๒๕

ปัญหาโครงสร้างและขีดความสามารถแข่งขัน ภาคเกษตรมีความอ่อนแอ

- ๑) ปัญหาการจัดการด้านผลผลิตส่วนเกิน ซึ่งออกมากล้นตลาด ขณะที่ความต้องการคงที่
- ๒) ปัญหาการไม่สามารถกำหนดราคาขายให้สัมพันธ์กับต้นทุน
- ๓) นโยบายแทรกแซงราคาและประชานิยม ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างราคา
- ๔) ขาดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งเพื่อใช้ในการต่อรองราคาทั้งขายและซื้อ
- ๕) สหกรณ์เพื่อการเกษตรขาดความเข้มแข็งและความเชื่อมั่นต่ำ
- ๖) ขาดการเชื่อมโยงคลัสเตอร์และการแปรรูปเพิ่มมูลค่า

การแก้ปัญหาภาคเกษตรต้องเพิ่มผลผลิตต่อไร่

ผลผลิตต่อไร่	ข้าว (นาปี)	ยางพารา	อ้อย	มันสำปะหลัง	ปาล์มน้ำมัน	ข้าวโพดสำหรับ อาหารสัตว์
ปัจจุบัน	๔๙๔.๕ กก.	RRIM ๒๖๐ กก.	๑๐.๒๙ ตัน (๑๐-๑๒ CCS)	๓-๓.๕ ตัน	๒.๖-๒.๗ ตัน เปอร์เซ็นต์สกัด น้ำมัน ๑๕- ๑๗%	๖๖๐ กก.
เป้าหมายที่ควร จะเป็น	๗๐๗ กก. (โลก)	๔๕๐-๕๐๐ กก. (มาเลเซีย)	๑๒-๑๓ ตัน (๑๒.๕-๑๔ CCS) (บราซิล/ ออสเตรเลีย)	๕.๐-๗.๐ ตัน	๔.๐-๔.๕ ตัน เปอร์เซ็นต์สกัด น้ำมัน ๒๒- ๒๔% (มาเลเซีย)	๘๐๐-๑,๐๐๐ กก.

ปัจจัยซึ่งส่งผลต่อผลผลิตต่อไร่ต่ำ

- ๑) การจัดการน้ำ ทั้งขาดระบบชลประทาน-คลองส่งน้ำเพื่อการเกษตร
- ๒) ปัญหาดินเสื่อมโทรมและไม่เหมาะสม
- ๓) เกษตรกรไทยส่วนใหญ่เป็นรายย่อย ทำให้การจัดการดินและการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรไม่คุ้มค่า
- ๔) ปัญหาการขาดเมล็ดพันธุ์ที่เหมาะสม
- ๕) การใช้ปุ๋ย ซึ่งไม่เหมาะสมกับพื้นที่

ปัจจัยซึ่งมีผลต่อความยากจนของเกษตรกร

- ๑) ต้นทุนการผลิตสูงและผลผลิตมีราคาไม่แน่นอน
- ๒) สถาบันเกษตรกรขาดความเข้มแข็ง
- ๓) การถูกเอารัดเอาเปรียบและการกีดกันผูกขาดในภาคเกษตร
- ๔) การขาดแคลนแรงงานและการเข้าถึงเทคโนโลยีในแปลงเกษตร
- ๕) เกษตรกรไทยส่วนใหญ่เป็นรายย่อย
- ๖) ปัญหาขาดที่ดินทำกินและปัญหาการใช้ที่ดิน
- ๗) ปัญหาที่ดินเสื่อมโทรม
- ๘) ขาดการเชื่อมโยงในลักษณะคลัสเตอร์

สรุปผลการพิจารณา (๑)

ประการแรก เกี่ยวข้องกับอุปทานส่วนเกิน ซึ่งผลผลิตเกษตรส่วนใหญ่เป็นพืชตามฤดูกาลออกมาในเวลาใกล้เคียงกัน สินค้าเกษตรส่วนใหญ่พึ่งพิงตลาดส่งออกในระดับสูง เป็นปัจจัยสำคัญที่ไม่สามารถควบคุมราคา

ประการที่สอง เกี่ยวกับต้นทุนการผลิตของเกษตรกรที่สูง ทั้งจากการขาดข้อมูลหรือการใช้เมล็ดพันธุ์ที่ไม่เหมาะสมกับพื้นที่ การถูกผูกขาดจากบริษัทขนาดใหญ่ซึ่งครอบงำตลาดตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

ประการที่สาม ปัญหาเชิงโครงสร้างของเกษตรกรซึ่งมีความอ่อนแอ เกี่ยวข้องกับการแทรกแซงราคาและประชานิยม เพราะเกษตรกรไม่มีความจำเป็นที่ต้องรวมตัวกันเพราะสามารถพึ่งพานักการเมืองท้องถิ่นและให้รัฐบาลเข้ามาแทรกแซงราคา

สรุปผลการพิจารณา (๒)

ประการที่สี่ ปัญหาผลผลิตต่อไร่ต่ำเป็นปัญหาสำคัญผลผลิตต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานค่อนข้างสูงทำให้ต้องใส่ทรัพยากรและปัจจัยการผลิตในอัตราที่สูง

ประการที่ห้า เกี่ยวข้องกับผลผลิตที่ออกมากระจุกในเวลาใกล้เคียงกัน รวมถึงการจัดการอุปสงค์และอุปทาน โดยเฉพาะอุปทานส่วนเกิน

ประการที่หก ปัญหาความยากจนและหนี้สินของเกษตรกร การขายสินค้าเกษตรในราคาที่ไม่คุ้มค่างับต้นทุนและเกษตรกรต้องกลายเป็นลูกหนี้ถาวรกับ ธกส.และนายทุน

การแก้ปัญหาหนี้เกษตรกร

๑. การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ในการแก้ปัญหาเกษตรกรตกต่ำทั้งนโยบายการคลัง การเงินและการแทรกแซง ซึ่งจะต้องไม่เป็นผลกระทบระยะยาวเหมือนกรณี จำนำข้าว
๒. การแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนเกษตรกร ต้องมีแนวทางการปรับโครงสร้างหนี้ การพักหนี้ การชะลอการชำระหนี้ การลดดอกเบี้ย
๓. การแก้ปัญหาระยะกลางและยาว เกี่ยวข้องกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งด้านการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น การเปลี่ยนไปปลูกพืชที่มี ศักยภาพและการทำนาแบบผสมผสาน
๔. การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การแปรรูปสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม การเกษตรต้องเป็นวาระแห่งชาติ ต้องทำอย่างจริงจัง
๕. แนวทางการลดพื้นที่เพาะปลูก ต้องประกาศเป็นนโยบายชัดเจนเป็น นโยบายต่อเนื่อง เลือกพืชให้เหมาะสมกับพื้นที่ การชดเชยรายได้และ หลักประกันรายได้

นโยบายรักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตรอย่างยั่งยืน

๑. ศูนย์ถาวรติดตามราคาและข้อมูลสินค้าเกษตร โดยทำลักษณะเป็น War Room มีเครือข่ายเชื่อมโยงกันทั่วประเทศ
๒. ส่งเสริมให้มีตลาดกลางสินค้าเกษตรทุกตำบล ในรูปแบบสหกรณ์หรือวิสาหกิจชุมชน
๓. การส่งเสริมให้มีการประกาศราคาสินค้าเกษตรขั้นต่ำ เพื่อใช้ในการอ้างอิงราคา
๔. การส่งเสริมตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า โดยให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของอาเซียน
๕. การเชื่อมโยงในลักษณะคลัสเตอร์ และเครือข่ายโซ่อุปทานทั้งต้นน้ำ-กลางน้ำ-ปลายน้ำ
๖. ผลักดันนโยบาย “Farm to Table” เพื่อยกระดับพืชเกษตรไทยไปสู่ครัวโลก

การแก้ปัญหาต้นทุนการผลิตสูงและผลผลิตต่อไร่ต่ำ

๑. การส่งเสริมความเข้มแข็งสหกรณ์เพื่อการเกษตร และวิสาหกิจชุมชนเพื่อการเกษตรให้เข้มแข็ง เพื่อใช้ในการรวมกลุ่มต่อรอง การแลกเปลี่ยนข้อมูล และการแก้ปัญหาร่วมกัน
๒. การส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มในการทำเกษตรแปลงใหญ่ อาจทำได้เป็น ๒ แนวทาง คือ
 - ๑) ร่วมมือกับภาคเอกชนซึ่งมีความเข้มแข็งในลักษณะการร่วมทุนเกษตรแปลงใหญ่ (Mega Farm Joint Venture)
 - ๒) การส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อยรวมตัวเพื่อทำเกษตรแปลงใหญ่ ทั้งในรูปแบบสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน หรือกลุ่มเกษตรกรในการรวมแปลงนาหรือไร่ โดยมีผู้จัดการฟาร์มมืออาชีพเข้ามาบริหาร

แผนปฏิบัติการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และปฏิรูปโครงสร้างภาคเกษตร

๑. การทำยุทธศาสตร์การแปรรูปสินค้าเกษตรเป็นวาระแห่งชาติ
๒. ควรกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ เช่น GAP / GMP / HACCP
๓. มาตรฐานเกี่ยวกับการใช้แรงงานที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ ทั้งในภาคเกษตรและประมง
๔. การส่งเสริมพืชอินทรีย์ (Organic Food) เกี่ยวข้องกับการที่ผู้บริโภคทั้งในประเทศและตลาดส่งออก
๕. ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยให้ถูกต้อง การใช้ปุ๋ยให้ตรงกับดินหรือปุ๋ยสั่งตัดจะต้องแก้ไขการวิเคราะห์ดินของกรมพัฒนาที่ดิน ซึ่งใช้เวลาข้ามปีถึงได้ผลวิเคราะห์ ควรส่งเสริมให้มีการเอาท์ซอร์ซการวิเคราะห์ดินให้กับภาคเอกชนซึ่งมีศักยภาพ
๖. การทบทวนนโยบายพืช GMOs อาจให้เป็นทางเลือกของเกษตรกร - ผู้ผลิต - ผู้บริโภค แต่ต้องมีกฎหมายการคุ้มครองผู้บริโภคที่ชัดเจน รัฐบาลจะต้องมีความระมัดระวัง เพราะพืชเกษตร เช่น มันสำปะหลัง ตลาดกว่าร้อยละ ๖๐ เป็น Non GMOs
๗. ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางค้าสินค้าเกษตรของอาเซียน ควรมีการส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็น “Region Trading Nation”

นโยบายการแก้ปัญหาผลผลิตต่อไร่ต่ำ

ต้องเป็นนโยบายและมีแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน-ต่อเนื่อง-ดัชนีชี้วัด

เป้าหมายผลผลิตต่อไร่

ข้าว	ปัจจุบันผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๔๙๔.๕๕ กก.	ควรเป็น ๗๐๐-๙๐๐ กก./ไร่
ยางพารา	ปัจจุบันผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๒๖๐ กก.	ควรเป็น ๔๕๐-๕๐๐ กก./ไร่
อ้อย	ปัจจุบันผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๑๐.๒๙ ตัน	ควรเป็น ๑๒-๑๔ ตัน/ไร่
	ความหวาน ๑๐-๑๒ CCS	ควรเป็น ๑๒.๕-๑๔ CCS
มันสำปะหลัง	ปัจจุบันผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๓.๐-๓.๕ ตัน	ควรเป็น ๕.๐-๗.๐ ตัน/ไร่
ปาล์มน้ำมัน	ปัจจุบันผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๒.๗-๓.๐ ตัน	ควรเป็น ๔.๐-๔.๕ ตัน/ไร่
	เปอร์เซ็นต์สกัดน้ำมัน ๑๕-๑๗%	ควรเป็น ๒๒-๒๔%
ข้าวโพด	ปัจจุบันผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๖๖๐ กก.	ควรเป็น ๘๐๐-๑,๐๐๐ กก./ไร่

การแก้ปัญหาความยากจนและหนี้สินครัวเรือนภาคเกษตร

๑. การเร่งแก้ปัญหาหนี้ของเกษตรกร
๒. การแก้ปัญหาที่ดินทำกินและกรรมสิทธิ์
๓. นโยบายการลดพื้นที่เพาะปลูกซึ่งไม่เหมาะสม
 - ต้องกำหนดแผนที่ชัดเจนและเป็นนโยบายต่อเนื่อง
 - การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกร
 - การเลือกพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่และการทำไร่นาแบบผสมผสาน
 - การสนับสนุนเงินทุนเพื่อจูงใจให้ชาวนาเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่น
 - โครงการลดฤดูการทำนาให้เป็นส่วนหนึ่งของการลดพื้นที่ปลูกข้าว

ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาพืชเกษตรหลัก (๑)

๑.

แนวทางการปฏิรูปข้าว

ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิรูป :

- ๑) การส่งเสริมเกษตรกรในการปลูกข้าวคุณภาพและสุขภาพ เช่น ข้าว GI, ข้าวอินทรีย์
- ๒) ส่งเสริมการแปรรูปข้าวในรูปแบบต่างๆ เช่น การสกัดวิตามินจากข้าว เครื่องสำอาง ฯลฯ
- ๓) การเพิ่มความเข้มแข็งและอำนาจการต่อรองด้วยการส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรในรูปแบบสหกรณ์และตลาดกลาง ทั้งขายและซื้อปัจจัยการผลิต
- ๔) ส่งเสริมให้มีศูนย์ข้าวชุมชน โรงสีชุมชนและศูนย์ข้อมูล
- ๕) การให้เข้าถึงพื้นที่ชลประทานด้วยการดึงและผันน้ำโดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ๖) ส่งเสริมให้มีการรวมนาแปลงใหญ่ หรือ Mega Farm โดยอาจให้เอกชนที่มีศักยภาพเข้ามาร่วมโครงการและหรือสนับสนุนให้เกษตรกรรวมตัวกันในการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรและบริหารจัดการ
- ๗) การเร่งส่งเสริมพันธุ์ข้าวใช้น้ำน้อย ข้าวพันธุ์พื้นบ้าน

ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาพืชเกษตรหลัก (๒)

๒.

แนวทางการปฏิรูปยางพารา

ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิรูป :

- ๑) ความต่อเนื่องในการผลักดัน ให้หน่วยงานของรัฐในการนำไปใช้ เช่น ผิวดถนนแอสฟัลต์ ทำบ่อน้ำ พื้นสนามฟุตบอล หรือปูพื้นรางน้ำสาธารณะ
- ๒) ยางพาราต้องมีนโยบายแปรรูปอย่างชัดเจน
- ๓) ค่า CESS การเก็บจากกำไรสุทธิของนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับยางพารา โดยเก็บในอัตรา ๕-๑๐% เพื่อไม่ให้ผู้ส่งออกกดราคารับซื้อ
- ๔) ส่งเสริมการรวมกลุ่มสหกรณ์และตลาดกลาง
- ๕) การเปลี่ยนพันธุ์ยางเพื่อให้ได้ผลผลิตต่อไร่สูง
- ๖) การส่งเสริมการแปรรูปยาง โดย BOI ต้องใช้การส่งเสริมนิคมอุตสาหกรรมแปรรูปยางหรือเขตเศรษฐกิจพิเศษแปรรูปยาง

ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาพืชเกษตรหลัก (๓)

๓.

แนวทางการปฏิรูปอ้อย

ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิรูป :

- ๑) ส่งเสริมให้มีการปลูกอ้อยเพื่อเอทานอลโดยเฉพาะ โดยแบ่งพื้นที่ให้ชัดเจน รัฐบาลให้เงินชดเชยและผลตอบแทน ปัจจุบันไม่มีการแยกพื้นที่และกฎหมายไม่เอื้อ
- ๒) การใช้เครื่องจักรกลการเกษตร เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่และค่าความหวาน (CCS)
- ๓) การใช้ระบบน้ำหยด
 - ๔) องค์กรอาหารโลก เช่น FAO และ OECD คาดการณ์ความต้องการน้ำตาลโลก ยังมีสูง
 - ๕) สนับสนุนการแปรรูปน้ำตาลไปสู่ Bio-Plastic และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาพืชเกษตรหลัก (๔)

๔.

แนวทางการปฏิรูปมันสำปะหลัง

ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิรูป :

- ๑) การแก้ปัญหาหัวมันออกกระจุกตัว ส่งผลต่อราคาหัวมันไม่มีเสถียรภาพ ควรมีแนวทางการชะลอการเก็บหัวมันหรือมาตรการชะลอการปลูกล้มให้สัมพันธ์กับอุปสงค์ของตลาด
- ๒) ส่งเสริมตลาดกลางมันสำปะหลัง เพื่อให้เป็นราคาอ้างอิงของตลาดมันทั่วประเทศ โดยนำร่องตลาดมันอำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมาเป็นต้นแบบ
- ๓) ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในไร่มันเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานและผลผลิตต่อไร่ต่ำ
- ๔) ส่งเสริมการแปรรูป เช่น โรงงานประเภท โมดิฟายสตาร์ช ไบโอบีสอินดรัสทรี
- ๕) การบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม พลังงานในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์มันสำปะหลัง ทั้งด้านการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ การแปรรูป เอทานอล
- ๖) การแปรรูปเป็นอาหาร เช่น อุตสาหกรรมทำแป้งบะหมี่
- ๗) การส่งเสริมอุตสาหกรรมเอทานอล ซึ่งรัฐบาลควรมีมาตรการอุดหนุนชดเชย เพื่อให้มีการผลิตเอทานอลให้ชัดเจน
- ๘) ลดการพึ่งพาทลาดจีน แป้งมันส่งจีน ๓๕% มันเส้นส่งจีน ๖๘%
- ๙) ประเทศคู่แข่ง CLMV มีการพัฒนาไร่หลังประเทศไทย โดยเฉพาะกัมพูชาและลาว

ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาพืชเกษตรหลัก (๕)

๕.

แนวทางการปฏิรูปปาล์มน้ำมัน

ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิรูป :

- ๑) ให้ทบทุนการนำเข้าน้ำมันปาล์ม เพราะส่งผลกระทบต่อโครงสร้างราคา
- ๒) การจัดทำแผนการผลิตร่วมกับโรงหีบน้ำมัน เพื่อที่จะทำให้ทราบถึงอุปสงค์และอุปทาน
- ๓) เกษตรกรควรมีการรวมกลุ่มในรูปของสหกรณ์และในทุกจังหวัดที่ปลูกปาล์มควรมีคลัสเตอร์ปาล์ม
- ๔) การพัฒนาลานเทและการคัดเลือกผลปาล์มขาดมาตรฐาน มีสิ่งเจือปนส่งผลกระทบต่อราคาซื้อขายปาล์ม
- ๕) **แนวทางการแปรรูปน้ำมันปาล์มทั้งที่เป็นอาหารและพืชพลังงาน** ต้องมียุทธศาสตร์และนโยบายที่ชัดเจนและต่อเนื่อง รวมทั้งการนำเข้าปาล์มควรมีเงื่อนไข เช่น การกำหนดช่วงเวลา โควตา หรือให้หน่วยงานรัฐเป็นผู้นำเข้า
- ๖) **การลดพื้นที่ยางพาราไปปลูกปาล์ม** ปัญหาสำคัญอยู่ที่กล้าพันธุ์ผลิตไม่ทัน อีกทั้งการปลูกต้องพื้นที่กว้างมากกว่า ๕๐ ไร่ เพราะเกี่ยวกับการผสมเกสรดอกปาล์มโดยแมลง แต่ความต้องการยังสามารถเพิ่มได้อีกอย่างน้อย ๒ ล้านไร่
- ๗) **นโยบายพลังงานทางเลือกขาดความชัดเจน** ปัจจุบันลดลงเหลือ B๕ ควรจะไปถึง B๒๐ ซึ่งจะทำให้ขยายพื้นที่ได้อีกมาก
- ๘) ศึกษาการสกัดสารเบต้าแคโรทีนและวิตามินซี

ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาพืชเกษตรหลัก (๖)

๖.

แนวทางการปฏิรูปข้าวโพดเพื่ออาหารสัตว์

ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิรูป :

- ๑) ปรับเปลี่ยนช่วงเวลาการปลูกข้าวโพด เพื่อเพิ่มคุณภาพผลผลิต ลดการเกิดสารอะฟลาทอกซิน และช่วยลดความเสี่ยงจากฝนทิ้งช่วง รวมทั้งการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวโพดที่เลือนฤดูการปลูก
- ๒) ส่งเสริมการปลูกข้าวโพดในนาช่วงฤดูแล้ง เพื่อให้ปลอดสารอะฟลาทอกซิน เนื่องจากเกษตรกรไม่จำเป็นต้องเร่งเก็บเกี่ยว สามารถปล่อยข้าวโพดให้แห้งในแปลงได้ และเมื่อพ่อค้าคนกลางรับซื้อข้าวโพดไปแล้วก็จะทำให้มีแสงแดดเพียงพอต่อการลดความชื้นให้ลงอยู่ในระดับที่ปลอดภัยได้ทันเวลา
- ๓) กรมวิชาการเกษตรและกรมส่งเสริมการเกษตรควรเข้ามาจัดระเบียบการผลิตให้กระจาย CROP ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๓ อยู่ในช่วงต้นฝน และร้อยละ ๓๒ อยู่ในช่วงกลางฝน ขณะที่อยู่ในช่วงปลายฝนมีเพียงร้อยละ ๕
- ๔) การเพิ่มผลผลิตต่อไร่ จะต้องกำหนดพื้นที่ซึ่งเหมาะสม การถ่ายทอดเทคโนโลยี การใช้เมล็ดพันธุ์ที่ถูกต้อง การใช้ปุ๋ยที่เหมาะสมกับพื้นที่ซึ่งจะเป็นการลดต้นทุนให้กับเกษตรกร
- ๕) การสนับสนุนให้มีไซโลที่เก็บข้าวโพดในระดับชุมชน ในช่วงที่ผลผลิตออกมามาก ซึ่งจะทำให้ไม่ถูกกดราคารับซื้อ
- ๖) ควรให้มีการรวมตัวเกษตรกรเลี้ยงสัตว์รายย่อยในลักษณะของสหกรณ์ เพื่อให้สามารถซื้อข้าวโพดในช่วงที่ออกมาในฤดูกาล โดยมีไซโลเก็บข้าวโพดซึ่งจะทำให้ต้นทุนการผลิตอาหารสัตว์ประหยัด

END